

Брюксел, 27.6.2016 г.
COM(2016) 414 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**съдържащ оценката, която се изисква съгласно член 24, параграф 3 и член 120,
параграф 3, трета алинея от Регламент (ЕС) N°1303/2013**

ВЪВЕДЕНИЕ

С Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. (наричан по-долу „РОР“, Регламент относно общоприложимите разпоредби)¹ от Комисията се изисква да извърши преглед на две финансови разпоредби преди 30 юни 2016 г., а именно увеличението на плащанията за държави членки, изпитващи временни бюджетни затруднения, в съответствие с член 24 (наричани по-нататък „допълнителни средства“) и максималната ставка на съфинансиране от страна на ЕС в размер на 85 %, приложима за всички оперативни програми в Кипър съгласно член 120, параграф 3.

УВЕЛИЧАВАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ СРЕДСТВА (ЧЛЕН 24 ОТ РОР)

Предоставянето на допълнителни средства беше въведено през 2010 г. за държавите членки с най-сериозни бюджетни затруднения².

Това са държавите, които прилагат програми за корекции или са били обект на програми за корекции през който и да е период от 2007 г. нататък. При поискване отговарящите на условията за допустимост държави получиха допълнително финансиране в размер на 10 % за всички деклариран разходи и продължиха да получават финансиране в размер на 10 процентни пункта над максималната ставка на съфинансиране, докато бяха в рамките на програмата. Допълнителните средства трябваше да бъдат поискани поотделно за всяка програма и бяха предоставяни във всички случаи, дори със задна дата.

Тази разпоредба позволи плащанията от ЕС да се ускорят в сравнение с първоначалния финансов план, като по този начин беше постигнато незабавно намаляване на натиска върху бюджета, по-добра ликвидност и ограничаване на необходимостта от ненужно национално съчетано съфинансиране при политиката на сближаване. Последвалото по-добро усвояване на средствата също допринесе за намаляването на риска от загуба на средства за редица държави. Прилагането на мярката обаче доведе до намаляване на общия финансов обем на програмата, което е възможно обяснение защо някои държави не се възползваха от разпоредбата или се възползваха само частично от нея.

Държавите, отговарящи на условията за допустимост за предоставяне на допълнителни средства, се възползваха от финансовата разпоредба в различна степен по отношение на сумите, в зависимост от равнището на сертифицираните разходи за периода, през който са били в рамките на програма за корекции. В резултат на предоставянето на допълнителните средства Комисията изплати повече от 3 млрд. евро (участието на ЕФРР, ЕСФ и Кохезионния фонд взети заедно) по-рано от предвиденото за Кипър, Гърция, Унгария, Ирландия, Португалия и Румъния от 2011 г. до края на 2015 г. Най-големият бенефициер във финансово отношение е Гърция (с получени плащания от ЕС

---

¹ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

² Регламент (ЕС) № 1311/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета по отношение на някои разпоредби относно финансовото управление за определени държави членки, които изпитват сериозни затруднения във връзка с финансовата си стабилност или са застрашени от такива затруднения (ОВ L 337, 20.12.2011 г., стр. 5).

над 1,3 млрд. евро). Някои държави (например Латвия) не се възползваха от разпоредбата, други поискаха тя да се прилага само за някои програми (напр. Кипър, Ирландия и Португалия).

Програми за периода 2014—2020 г.

През периода 2014—2020 г. механизмът се запазва съгласно член 24, параграф 1 от РОР и се прилага също така по отношение на ЕЗФРСР и ЕФМДР. В посочения член се предвижда увеличаването на междинните плащания от Комисията с 10 процентни пункта („10 % допълнителни средства“) над максималната ставка на съфинансиране за държави членки, изпитващи временни бюджетни затруднения, до 30 юни 2016 г.

В момента Гърция, Кипър, Ирландия, Румъния и Португалия отговарят на условията за допустимост за допълнителни средства в размер на 10 % за междинните плащания по програмите за периода 2014—2020 г. по отношение на исканията за плащане, подадени преди 30 юни 2016 г.³, тъй като посочените държави отговарят на условията, предвидени в член 24, параграф 1 от РОР, получавайки финансова помощ след 21 декември 2013 г. Междувременно изтече срокът на програмите за финансова помощ за Кипър, Ирландия, Португалия и Румъния.

Това означава, че Гърция ще е единствената държава, която към 30 юни 2016 г. разполага с действаща програма за финансова помощ.

Въпроси и перспективи

Два въпроса трябва да бъдат разгледани при изменението на член 24 от РОР, а именно: i) обхватът на отговарящите на условията за допустимост държави и ii) срокът на прилагане на разпоредбата.

По отношение на обхвата на отговарящите на условията за допустимост държави включването на преглед в средата на периода през 2016 г. предполага, че държавите членки, които вече не получават финансова помощ, не следва да се считат за отговарящи на изискванията за получаване на допълнителни средства. Тази хипотеза е допълнително подкрепена от законодателя, който в член 24 от РОР е предвидил пряка връзка между програмите за корекции и структурните и инвестиционните фондове. Тази пряка връзка следва да бъде запазена. Тя ще даде възможност на Гърция и на която и да е друга държава, попадаща в рамките на програма за корекции, да получи подкрепа в бъдеще чрез механизма за допълнителни средства. Законодателното предложение е изготвено по начин, позволяващ прилагането му и в бъдеще към която и да е друга държава в рамките на програма за корекции.

Не се налага нов преглед на условията за допустимост за допълнителни средства за периода 2014—2020 г. Държавите, които са обект на програми за корекции, се нуждаят от сигурност относно графика и размера на плащанията от ЕС, които оказват въздействие и върху мащаба на техните програми и необходимото национално съчетано съфинансиране.

По отношение на графика на предоставяне допустимостта за получаване на допълнителни средства за периода 2007—2013 г. приключваше в деня, в който държавата спре да получава финансова помощ. Що се отнася до периода 2014—2020 г. обаче срокът за допустимост за получаване на допълнителни средства е съобразен с

---

³ До момента допълнителните средства по програмите за периода 2014—2020 г. не са използвани. Това се дължи на усилията на националните администрации за успешно приключване на програмите за периода 2007—2013 г., както и на ниското равнище на плащания, свързани с програмния период 2014—2020 г.

края на счетоводната година, която понастоящем обхваща периода от 1 юли до 30 юни, т.е. 30 юни 2016 г.⁴ Тази система се прилага дори по отношение държави членки, които са спрели да получават финансова помощ в началото на 2014 г.

Комисията предлага да се удължи срокът за допустимост до 30 юни в годината, следваща календарната година, през която държавата членка спира да получава финансова помощ по програма за корекции. Този подход следва счетоводната година на структурните и инвестиционните фондове и чрез него ще се удължи срокът за допустимост до максимум 18 месеца. Той ще предостави финансова сигурност за съответната държава членка при планирането на необходимото национално съчетано съфинансиране за усвояване на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове. Чрез този подход също така ще се намали рискът от загуба на средства, след като изтече срокът за допустимост за получаване на допълнителни средства.

УВЕЛИЧАВАНЕ НА МАКСИМАЛНАТА СТАВКА НА СЪФИНАНСИРАНЕ ОТ ЕС ЗА КИПЪР В РАЗМЕР НА 85 %

В член 120, параграф 3 от РОР се предвижда извънредна ставка на съфинансиране от ЕС в размер на 85 % за всички програми в Кипър за периода от 1 януари 2014 г. до 30 юни 2017 г. Тази разпоредба е приложима само по отношение на ЕФРР, ЕСФ и Кохезионния фонд, но не и за ЕЗФРСР и ЕФМДР. За периода 2014—2020 г. Кипър е класифициран като по-силно развит регион що се отнася до подкрепата по линия на структурните фондове. По-силно развитите региони обикновено се възползват от максимална ставка на съфинансиране от страна на ЕС в размер на 50 %.

Като се има предвид, че през март 2013 г. Кипър подписа с ЕС програма за икономически реформи, в РОР е предвидено до 30 юни 2017 г. Кипър да се възползва от извънредна ставка на съфинансиране от ЕС в размер на 85 %.

Тъй като кипърската програма за икономически корекции приключи в края на март 2016 г., възниква въпросът дали държавата следва да продължи да се възползва от тази ставка след 30 юни 2017 г.

Вариант 1: Ако преференциалната ставка на съфинансиране от ЕС за Кипър изтече на 30 юни 2017 г., минималното национално съфинансиране, необходимо за остатъка от програмния период, ще бъде около 144 млн. евро.

Вариант 2: Ако ставката на съфинансиране от ЕС за Кипър в размер на 85 % бъде приложена за целия програмния период, необходимото национално съфинансиране от 1 юли 2017 г. нататък ще бъде приблизително 45 млн., т.е. около 99 млн. евро по-малко, в сравнение с вариант 1. Разликата в националното съфинансиране от Кипър за втората половина на програмния период ще бъде значителна и съответства на около 0,16 % от годишния БВП на Кипър.

По-подробният преглед на основните макроикономически показатели сочи, че икономическото състояние на Кипър продължава да е много нестабилно. Данните в таблица 1 по-долу показват, че Кипър и Гърция са единствените две държави членки с отрицателен икономически растеж и намаляващи инвестиции. И двете държави също така се характеризират с високи равнища на безработица и финансови сектори, изпитващи най-големи затруднения, като необслужваните дългове са около или над 30 %.

---

⁴ Член 2, параграф 29 от РОР

Предвид влошаването на икономическото състояние на Кипър, държавата ще отговаря напълно на условията за допустимост за подкрепа от Кохезионния фонд в контекста на междинния преглед през 2016 г., предвиден съгласно член 90, параграф 5 от POP.

С оглед на тези обстоятелства Комисията предлага да се увеличи максималната ставка на съфинансиране от страна на ЕС от 85 % за Кипър до приключването на програмата. Тази мярка ще помогне да се преодолее период на засилена потребност от публични инвестиции в Кипър, от една страна, и усилия за устойчива фискална консолидация, от друга, чрез увеличаване на необходимото фискално пространство за инвестиции. Тя също така ще привлече инвестиции от частния сектор, който все още изпитва трудности при получаването на кредити, като се има предвид нестабилното финансово състояние на банковата система и финансовия сектор.

Като цяло Комисията очаква увеличаването на ставката на съфинансиране от ЕС в размер на 85 % да има положително въздействие върху икономиката на Кипър чрез увеличаване на потенциала за дългосрочен растеж и подобряване на капацитета на икономиката за поддържане и обслужване на дълга и изплащане на държавния дълг.

Таблица 1: Основни макроикономически показатели за държавите членки, отговарящи на условията за допустимост за оперативните програми за периода 2014—2020 г. до 30 юни 2016 г.

Средно за 2014-2015 г.	Растеж на БВП	Растеж на БВП на глава от населението	Растеж на инвестициите	Нарастване на държавния дълг	Равнище на безработица	Необслужвани дългове (% от общите дългове)
Кипър	-0,7	-0,3	-7,9	0,1	15,9	36,3
Гърция	-0,4	-0,2	-6,5	2,9	26,1	29,1
Португалия	1,3	1,9	4,2	2,2	13,4	10,3
Румъния	3,3	3,5	4,4	6,7	6,8	16,9
Ирландия	5,6	5,2	15,6	-2,6	10,4	17,3
ЕС	1,7	1,3	2,8	4,1	9,9	5,3

Източник: АМЕСО, данните за 2015 г. са взети от прогнозата за зимния период и ще бъдат актуализирани, когато бъдат налични нови прогнозни или исторически данни. Данните относно необслужваните дългове са взети от Европейската централна банка и се отнасят до средните стойности за периода 2013—2014 г.